

Középiskolások Országos
Pénzügyi és Gazdasági
Oktatóközpontja

Gyakorlati képzéshez keressék, keressétek programszervezőnket, Laszky Beátát a +36-1/413-0620 telefonszámon.

VIII. Tőkepiac – értékpapírok – tőzsde

Meghatározás

A megtakarításaink – adott időszakban el nem fogyasztott pénzünk – a pénzügyi közvetítő rendszereken keresztül a pénzpiacra kerülnek. De ott koncentrálnak a pénz szűkében lévő keresletei is.

A pénz mára ugyanolyan keresett „termék” lett, mint egy áruféleség. Valaki pénzhez akar jutni, másvalaki a többletét „áruba” bocsátja.

A helyszín, ahol az üzlet lejátszódik maga a pénzpiac. A pénzügyi piacok közismert közvetítői a bankok, pénzintézetek, takarékszövetkezetek, bróker-cégek, azok, akik e folyamatokat koordinálják, lebonyolítják.

Feladat

Milyen tőzsdefajtákat ismeresz?

A pénzpiac a tőkepiac részpiaca, ahol a különböző pénzügyi termékek (pénz, részvények, kötvények, értékpapírok) kereskedelme zajlik.

A tőkepiacon a pénzügyi piac közvetítői a korábban említett megtakarításokkal rendelkezők pénzét átcsoportosítják a beruházásokhoz forrást igénylőkhöz. Jellemzően az 1 éven belüli műveleteket pénzpiaci, az 1 éven túliakat tőkepiaci tranzakciónak nevezzük.

A pénz természetesen nem készpénz vagy számlapénz formájában cserél gazdát, hanem úgynevezett értékpapírokon keresztül.

Következtetés

Az értékpapír összefoglalóan a pénzügyi aktívákat (például részvények, kötvények, opciók, letéti jegyek stb.) foglalja magában, pontosabban olyan dokumentum, amely az említett aktívák tulajdonjogát testesíti meg.

Ennek megfelelően az értékpapír piaca azt az intézményrendszert jelenti, ahol az értékpapírok adásvétele történik.

A tőzsde

Meghatározás

A **tőzsde** nyilvános, központosított és szervezett piac. A magyarországi tőzsde jogi személy, önkormányzattal rendelkezik, nem nyereségorientált, de bevételeiből tartja fenn magát. Üzletet csak tőzsdeügynökön (alkusz) keresztül lehet kötni.

A tőzsdei kereskedelemben résztvevő áruknak vagy értékpapíroknak nem kell jelen lenniük, mivel az egyes árak helyettesíthetők, illetve egymással kicserélhetők. Az eladni és vásárolni szándékozók árelképzései befutnak a tőzsdei üzletkötőkhöz (brókerek), akik ezeket megpróbálják a piacon érvényesíteni.

A tőzsdék fajtái: árutőzsde, értéktőzsde – ezen belül létezik devizatőzsde és értékpapírtőzsde.

Árutőzsde

Az árutőzsdén gyakorlatilag minden áruval kereskednek, amelynek minőségét szabványosítani lehet. Az árutőzsdék földrajzi elhelyezkedése és a forgalmazott termékek köre az adott régió adottságaitól nagymértékben függ.

Értéktőzsde

Az értéktőzsde az értékpapírok adás-vételének koncentrált helyszíne. Feladatai:

- értékpapírok adásvételének lebonyolítása
- értékpapírok árfolyamának megállapítása
- új értékpapírok bevezetése
- kereskedelmi szokásjog kialakítása
- tőzsdei bíráskodás

Tőzsdei ügyletek fajtái

- azonnali/prompt
- határidős/termin: későbbi időpontban történik a teljesítés, gyakran spekulációs céllal, itt nem a vásárlás a lényeg, hanem az árfolyam-különbözet.

Tőzsdeindex

Az adott tőzsdén forgó papírokat jól jellemző részvénycsomag értékének változását mutatja egy bázisidőponthoz viszonyítva. Követi a gazdasági folyamatokat és a befektetők várakozásait.

Tőzsdei ügylet menete

A tőzsdén információs táblák mutatják a legfontosabb információkat. Pl.: árfolyamokat, ajánlatokat, megkötött ügyleteket. Az ügyleteket szóban vagy számítógépen lehet megkötni, a tőzsdei levezető a megegyezés után kiállítja a kötjegyet és a tőzsdei nap végén a kötjegy segítségével készítik el a szerződést.

A tőzsde 3 fő csoportja

- pénz (készpénz)
- értékpapír (bankszámla is)
- tényleges anyagok (benzin, arany)

A tőzsde szereplői

A tőzsdére nem sétálhat be bárki, hogy ott vegyen értékpapírt. Az adásvételt a közvetítői segítségével lehet lebonyolítani.

A brókerek az eladó és vevő összehozásában vesznek részt ügynöki díj fejében. A dealerek, vagy alkuszok maguk is részt vesznek a kereskedésben. Hasznuk az általuk jegyzett vételi és eladási árfolyam különbözete. Vannak olyan kereskedők is, akik előre rögzített árfolyamon átveszik a kibocsátandó értékpapírok egészét, és ők adják el az egyes befektetőknek.

A bróker szerepe

A bróker feladata, hogy a kereskedő által meghozott döntéseket felvegye és azt saját maga vagy az alkusz segítségével vétel, eladás formájában kivitelezze. A bróker feladata, hogy lelkiismeretesen, és legjobb tudása szerint segítse ügyfelét az eredményesség érdekében.

A bróker adhat véleményt a piacról, ha erre ügyféle igényt tart, de sok esetben nem szerencsés az, amikor a brókerre hallgatunk. Egy gyors, tájékozott bróker viszont nagy segítséget tud nyújtani ügyfelének, de nem szabad elfelejteni, hogy a befektető az, aki a pénzt viszi a vásárra.

A tőzsdei megbízások

Tőzsdei megbízásokat az ügynöki irodáknak, brókercégeknek adhatunk. A megbízások sokféleképpen lehetnek, és számos információt hordoznak.

Az értékpapír megnevezése alapvető fontosságú, de ezeken kívül számos egyéb adatot kell tartalmaznia. Például: eladni (sell) vagy venni (buy) kell; milyen időpontban vagy mely időpontig kell végrehajtani a megbízást (visszavonásig, adott dátumig, azonnal, ha a feltételek adottak, adott napon); milyen áron (adott piaci áron, felső limit vételre, alsó határ eladásra).

Forrás:

<http://www.kislexikon.hu/tozsde1.html>

<http://sdt.sulinet.hu/Player/default.aspx?g=65526b27-f6a5-4122-8717-355271ed00a3&v=1&b=6&t=lap&newnav=true&cid=b40dba89-d1b3-4451-9a5e-567967cf7a24>

Minden jog fenntartva!

Jelen tananyagot vagy annak részét az OTP Fáy András Alapítvány engedélye nélkül tilos reprodukálni, adatrendszerben tárolni, bármely formában vagy eszközzel – elektronikus, fényképes úton vagy más módon – közölni.

Felelős kiadó: OTP Fáy András Alapítvány

Felelős: Schrankó Péter, alapítványi ügyvivő és dr. Sarkady-Kiss Lilla, projektvezető